

Dipterfaunan vid Tana älv i Utsjoki sommaren 1949.

Mit einem Anhang: Synonymische Bemerkungen und Beschreibungen einiger neuen Diptera brachycera aus Utsjoki in Finnisch-Lappland.

With an English summary.

av
Richard Frey (1950)

Sommaren 1949 under tiden 14 juni—15 juli exkurrerade förf. i sällskap med dr CARL CEDERCREUTZ och dr WALTER HACKMAN i mellersta Utsjoki i trakterna av Pihtioja, Akuvaara och Yläjalva. Förf. studerade huvudsakligen diptererna, dr CEDERCREUTZ phanerogamer och alger och dr HACKMAN Lepidoptera och Arachnoidea. Särskilt ägnade jag mig åt insamling av material av släktet *Rhamphomyia* för ett monografiskt arbete över detta släkte. Trots att sommaren 1949 var osedvanligt kall, dimmig och starkt försenad däruppe (björkarna fick fullständigt utslagna löv först omkring den 24 juni), blev resultatet av dessa studier dock oväntat rikhaltigt. Jag konstaterade i trakterna av den gård som vi hade som högkvarter (Yrjö Hagelins gästvänliga gård i Pihtioja vid stranden av Tana älv ungefär mitt emellan Karigasniemi och Utsjoki kyrkoby) icke mindre än 22 *Rhamphomyia*-arter, därav en obeskriven (*Rh. filicaudula*), de flesta arter erhöles dessutom i stor mängd. Vid månadsskiftet juni juli blev det några varma dagar och då inträffade ett plötsligt massuppträdande av diptera och mikrohymenoptera, varunder ett stort antal sällsyntare dipterer anträffades (se bl.a. *Sapromyza amabilis* o.a.). Dessutom anträffades under resan 4 för vetenskapen nya arter (*Chelifera lapponica*, *Anocheila Freyi*, *Phytomyza distantipila*, *Helomyza Hackmani*)

samt de för landet nya arterna *Porphyrops Holmgreni* Mik och *Dizygomyza morosa* var. *Sönderupi* Her.

I följande sammanställning förtecknas icke hela det av oss insamlade materialet. Alla nematocerer äro ännu obearbetade, bl.a. det stora sciarid-materialet och av Diptera brachycera äro familjerna Phoridae, Cordyluridae, Muscidae och Tachnidae likaså bortlämnade.

Atherix ibis Fabr., vid gården, 9.7. 1 ♂.

Leptis scolopacea L., förekom på trädstammar och väggar icke sällsynt, det första ex. sågs 3.7.

Chrysopilus luteolus Fal., älvstranden vid Pihtiojas mynning, 8.7., 1 ♂. Hos honan är bakkroppen helt gul, hos ♂ oftast gul med mörka tvärband; ♀ har 3 antennleden större och bredare än hos ♂, den senare har dock en bredare 3. antennled än hos *Chr. nubecula* Fall.

Symphoromyia crassicornis Panz., på blad av buskar, 7. o. 10.7., 4 exx.

Tabanus lapponicus Wahlb., Poodusvaara, 10.7. 1 ex. (Hackm.).

T. luridus Fall., Koukkuoja-lunden, 6.7., 1 ex.

T. coniformis Frey., enstaka på mossen vid gården och på sandstranden vid Jegelvedje 3.—4.7. Allmän vid den norska turiststationen Levajok invid Tana älv 3.7.

T. montanus Meig. Den allmännaste bromsarten vid Tana älv i början av juli.

Geosargus iridatus Scop., vid gården, 10.7. 1 ex.

Thereva annulata Fabr., på heden, 6.7. 1 ♂ (Hackm.).

Th. lunulata Zett., på Thymus-stranden nära Jegelvedje, 6.7., 1 ♂ (Hackm.).

Lasiopogon cinctus Fabr., på heden, 10. o. 14.7., ♂ ♀ (Hackm.).

Iteaphila Macquarti Zett., denna i hela Finland tidigt på Salix-hängen upptändande empidid var också i Utsjoki-dalen under juni månad rätt vanlig på blommande Salix.

I. oedalinus Zett., Karigasniemi, bergsluttning, på Salix-hängen, 14.6., 1 ♂. var. ♀ *nitidula* Zett., Karigasniemi, tillsammans med ovan nämnda ♂-ex. 14.6., 1 ♀; Pihtioja, på mossen, 30.6., 1 ♀.

Hilara obscuritarsis Zett., i lunden söderom gården, 1.7., 14.7., 2 ex.; vid gården 7.7., 3 ex.; på sumpmarken mellan Poodusvaara och Sjeidin-Junni, 14.7., 6 ex.; Levajok på norska sidan, 3.7., 1 ex.

H. griseola Zett., i juli på de flesta lokaler rätt allmän.

H. interstincta Fall., uppträdde i början av juli enstaka på så gott som alla lokaler i Pihtioja, förekom dessutom vid Akujärvi, 11.7.

H. tanythrix Frey., i lunden på Sjeidin-Junnis sluttning, 1.7., 1 ♂.

H. pilipes Zett., denna nordiska art var icke sällsynt: vid gården, 25.6. o. 30.6., 2 ex.; vid älvstranden, 4.7., 8.7., 3 ex.; på Poodusvaaras N-sluttning, 4.—7.7., 7 ex.; Kistuskaidi, regio alpina, 2.7., 1 ex.; Norge, mittemot Pihtioja, 3.7., 1 ex.

H. bistriata Zett., Koukkuoja-lunden, 27.6., 2 ex.; vid gården, 7.7., 1 ex.

H. scrobiculata Lw?, vid gården, 8.7. kl. 17, 1 ♂.

H. nitidula Zett., vid gården, på kvällen, 30.6. o. 7.7., 4 ex.; Koukkuoja, 1.7., 1 ex.; Yläjalva, på kvällen, 2.7., 1 ex.

Empis borealis L., förekom enstaka under juni i lundarna på Sjeidin-Junnis och Poodusvaaras sluttningar, 16.6.—24.6.

E. lucida Zett. förekom icke sällsynt på mossen invid gården, vidare på liknande ställen vid Jegelvedje, vid Akujärvi och i Yläjalva, tiderna 23.6.—11.7.

H. modesta Loew., Pihtioja, vid gården, 24.6. o. 9.7., 2 ex.; i lunden söderom gården, 14.7., 1 ex.

**H. Hackmani* n. sp. (se bihang), Pihtioja, vid gården, 21.6., 1 ex.

H. nigrinervis Wahlgr., Pihtioja, på fönster, 12.7., 1 ex. Arten är beskriven från Nord-Sverige, i Finland är den ofta funnen om vintern på snö i södra delarna av landet.

Clusiodes geomyzina Fall., Pihtioja, på fönster, 3.7., 1 ex.; på trädstammar och husväggar, 9.7., 8 ex.

Cl. Freyi Tuomik., i Sjeidin-Junni-lunden, 1.7., 1 ex.

Cl. apicalis Zett., i Koukkuoja-lunden, 29.6., 1 ex.

Drosophila transversa Fall., i lunden på Sjeidin-Junnis sluttning, 27.6., 1.7., 6.7., 3 ex.

Dr. funebris Fall., Pihtioja, i rum.

Scaptomyza graminum Fall., Karigasniemi, 14.6., 1 ex.

Scaptomyzella incana Meig., enstaka ex. kring gården.

Diastata nebulosa Fall., ängskant söderom gården, 25.6., 1 ex.

Ilythea spilota Curt., fuktig ängsmark, 25.6., 1 ex.; Kuolba-ängen, 28.6., 1 ex.

Hydrina nigricauda var. *vittipennis* Zett., sandstrand vid Jegelvedje, 5.7., 1 ex.

Hydrellia flavicornis Fall., vid gården, 10.7., 1 ex.

Scatella sibilans Hal., Karigasniemi, 14.6., 1 ex.

Sc. stagnalis Fall., Karigasniemi, 14.6.; vid gården på fuktiga ställen, 23.6., 25.6., 3 ex.

Parhydra fossarum Hal., vid gården, 22.6., 1 ex.

Elachiptera cornuta Fall., Yläjalva, 2.7., 1 ex.

Oscinella frit L., i gräs på älvstranden, 4. o. 8.7., 3 ex.

Lasiosina approximatonervis Zett., lunden på Sjeidin-Junnis-sluttning, 25.6., 1 ex.

Chlorops speciosa Meig., enstaka ex. i gräs vid gården 7.—9.7.

Odinia boletina Zett., Jegelvedje, 5.7., 1 ex.